

Od:

Iwona Kowalska

████████████████████

████████████████████

Warszawa, 5.12.2025 r.

Do:

Rzecznik Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

Petycja w sprawie

podjęcia działań systemowych dotyczących zmian w zasadach finansowania działalności poselskiej, w szczególności funkcjonowania biur poselskich oraz rozliczania kilometrówek

Szanowny Panie Rzeczniku,

Na podstawie art. 63 Konstytucji RP oraz art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach składam petycję dotyczącą podjęcia przez Rzecznika Praw Obywatelskich działań na rzecz zmiany przepisów i procedur związanych z wydatkowaniem środków publicznych przez posłów na Sejm RP, w szczególności w zakresie funkcjonowania biur poselskich oraz rozliczania kilometrówek.

Celem petycji jest doprowadzenie do przywrócenia standardów rzetelności, transparentności i odpowiedzialności w gospodarowaniu środkami publicznymi, zgodnie z zasadami państwa prawa określonymi w Konstytucji RP po to, aby ograniczyć posłom możliwość defraudacji środków publicznych w formie pieniężnej lub rzeczowej i pociągnąć do odpowiedzialności tych posłów, którzy dopuścili się przestępstw lub nadużyć.

I. ŻĄDANIA PETYCJI

Wnoszę o:

1. Podjęcie przez RPO wystąpienia generalnego do Marszałka Sejmu, Szefa Kancelarii Sejmu oraz właściwych organów, w którym Rzecznik wskaże na konieczność:

- zmiany regulaminowych zasad finansowania działalności poselskiej,
- wprowadzenia obowiązku pełnej dokumentacji wydatków,
- stworzenia przejrzystych zasad odpowiedzialności za nadużycia.

2. Wystąpienie przez Rzecznika do Sejmu i Senatu z rekomendacją zmian w obowiązującym prawie, w szczególności:

- zasad finansowania biur poselskich,
- systemu rozliczania kilometrówek,
- mechanizmów kontroli i sankcji.

3. Rekomendację wprowadzenia skutecznych i obligatoryjnych mechanizmów kontroli, obejmujących:

- dokumentowanie wszystkich wydatków z ryczałtów poselskich,

- konieczność przedstawiania dowodów przejazdów,
- pełną ewidencję dostępnych publicznie danych o wydatkach (z zachowaniem anonimowości danych wrażliwych).

4. Wskazanie konieczności reformy systemu kontroli zewnętrznej, m.in. poprzez:

- zwiększenie kontroli NIK nad Kancelarią Sejmu w zakresie rozliczeń,
- okresowe audyty zewnętrzne.

5. Analizę konieczności wprowadzenia sankcji prawnych i regulaminowych zarówno wobec posłów, jak i wobec Kancelarii Sejmu w przypadku zaniechań.

II. Uzasadnienie faktyczne i prawne

1. Naruszenie zasady państwa prawa (art. 2 Konstytucji RP)

Zasada demokratycznego państwa prawnego obejmuje:

- przejrzystość działania instytucji publicznych,
- prawidłową gospodarkę finansami publicznymi,
- obowiązek eliminowania systemowych patologii,
- zaufanie obywateli do państwa.

System rozliczeń poselskich, w którym brak jest obowiązku przedstawiania dowodów wydatków, jest sprzeczny z tymi standardami.

Trybunał Konstytucyjny w orzecznictwie wskazywał, że „elementem państwa prawa jest rzetelność działania organów publicznych i zapewnienie kontroli nad gospodarowaniem środkami publicznymi” (m.in. K 33/12; K 45/07).

2. Naruszenie zasady równości wobec prawa (art. 32 Konstytucji RP)

Obywatele, przedsiębiorcy, urzędnicy i funkcjonariusze publiczni muszą:

- dokumentować każdy wydatek,
- przechowywać dokumentację przez określony czas,
- ponoszą odpowiedzialność za błędne lub nieudokumentowane rozliczenia.

Tymczasem:

- posłowie mogą rozliczać koszty jedynie oświadczeniem,
- brak jest obowiązku przedstawiania dowodów przejazdu,
- nie istnieją sankcje za oczywiste nieprawidłowości.

Powoduje to nierówne traktowanie posłów względem pozostałych grup społecznych prowadzące do nałogowego i świadomego naruszania przez posłów art.32 Konstytucji RP w tym temacie z uwagi na brak konsekwencji wynikających z dokonywania przestępstw lub nadużyć przez posłów ze strony Marszałka Sejmu.

3. Naruszenie zasad legalizmu (art. 7 Konstytucji RP)

Organy państwowe mogą działać wyłącznie na podstawie i w granicach prawa. Brak reakcji organów Sejmu na sygnały o nadużyciach:

- stanowi zaniechanie obowiązków,
- narusza obowiązek czuwania nad prawidłowym wydatkowaniem środków publicznych,
- podważa mechanizmy kontroli państwowej.

W świetle art. 7 organy władzy publicznej nie mogą ignorować informacji o nadużyciach posłów, zwłaszcza jeśli dotyczą one środków publicznych. A niestety ma to miejsce latami. Jeszcze żaden poseł nie został pociągnięty do odpowiedzialności z tego tytułu nawet jeśli NIK czy media (ostatnio TVN) udowodnił przestępstwo posła czy nadużycie.

4. Ochrona finansów publicznych (art. 216–219 Konstytucji RP)

Konstytucja przewiduje:

- przejrzystość finansów publicznych,
- kontrolę nad wydatkowaniem środków publicznych,
- odpowiedzialność za naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Obecny system finansowania działalności poselskiej stoi w sprzeczności z:

- ustawą o finansach publicznych,
- zasadami kontroli NIK,
- standardami rachunkowości,
- zasadą celowego, rzetelnego i oszczędnego wydatkowania środków publicznych (art. 44 ust. 3 u.f.p.).

5. Obowiązek przeciwdziałania przestępstwom przy wydatkowaniu środków publicznych

W świetle kodeksu karnego możliwe są naruszenia:

- art. 231 K.k. (nadużycie stanowiska publicznego),
- art. 271 K.k. (fałszerstwo dokumentów),
- art. 286 K.k. (oszustwo – wyłudzenie środków publicznych).

Jeżeli system sprzyja nadużyciom, a instytucje nie reagują, to wymaga on pilnej korekty, co mieści się w kompetencjach Rzecznika do inicjowania zmian systemowych.

6. Kompetencje Rzecznika Praw Obywatelskich – podstawy prawne

RPO zgodnie z ustawą:

- bada, czy działanie instytucji publicznych jest zgodne z prawem (art. 2 ustawy o RPO),
- może żądać wyjaśnień od organów państwa (art. 13 pkt 2),
- może kierować wystąpienia generalne (art. 16 ustawy o RPO),
- może sygnalizować nieprawidłowości o charakterze systemowym,
- może inicjować zmiany prawa (art. 16 ust. 2).

Dlatego petycja ta mieści się w pełnym zakresie kompetencji Rzecznika.

III. Cel petycji

Celem petycji jest:

- przywrócenie konstytucyjnych standardów przejrzystości,
- wprowadzenie odpowiedzialności za nadużycia,
- likwidacja luk prawnych sprzyjających patologiom,
- wzmocnienie zaufania obywateli do państwa,

- wyrównanie standardów kontroli postów z zasadami obowiązującymi wszystkich obywateli.

IV. Podstawa prawna petycji

- art. 2, 7, 32, 61, 216–219 Konstytucji RP,
- art. 63 Konstytucji RP,
- ustawa o petycjach (11 lipca 2014 r.),
- ustawa o Rzeczniku Praw Obywatelskich,
- ustawa o finansach publicznych,
- ustawa o Najwyższej Izbie Kontroli,
- orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące zasad państwa prawa, przejrzystości działania organów publicznych i kontroli finansów publicznych.

Z poważaniem,

Iwona Kowalska

Wyrażam zgodę na ujawnienie na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego wniosek lub petycję moich danych osobowych i rodzaju wniosku lub petycji.